

De Assebroekse Meersen

Welkom in het natuurreservaat

Situering

De Assebroekse Meersen liggen ten zuiden van de als dorpsgezicht beschermde dorpskom van Ver-Assebroek. Ze vormen een complex van laaggelegen vochtige weiden en hooilanden, omzoomd door rijen knotwilgen en populieren. Samen met de Gemene Weiden, de Chartreuzemeersen, een noord-zuidelijk verlopende, hoger gelegen zandrug, het landgoed Bergskens, de Steenbrugse bosjes en een gedeelte van het Beverhoutsveld, maken de Assebroekse Meersen deel uit van het als landschap beschermde Meersengebied (420 ha) ten zuidoosten van Brugge. Dit gebied situeert zich in de gemeenten Assebroek (Brugge), Oedelem (Beernem) en Oostkamp. Het grenst bovendien aan waardevolle landschappen als het Beverhoutsveld, De Loweiden en de bossen en heiderelicten van Ryckvelde. Een 75-tal hectare in het kerngebied van de Assebroekse Meersen is inmiddels eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos van de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid beheert het gebied in samenwerking met de lokale landbouwers.

Een stukje geschiedenis

Het dorpje Ver-Assebroek is ontstaan op een zandrug dichtbij een waterloop. De zandrug ligt iets hoger dan de Assebroekse Meersen zelf, had daardoor drogere bodemcondities en was veel geschikter als woonplaats. Talrijke silixvondsten getuigen van menselijke activiteiten vanaf het steentijdperk.

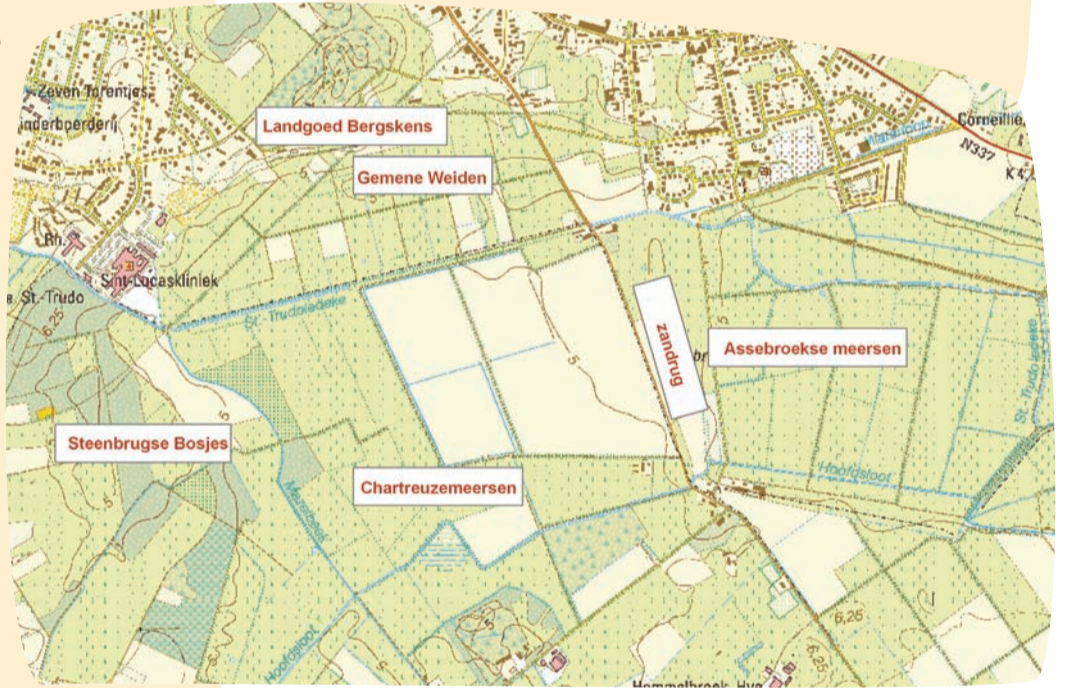
steenuil

dotterbloem

Deelgebieden van de Assebroekse Meersen

Merkwaardige cirkels in het landschap

Grote delen van het meersengebied behoorden in de middeleeuwen toe aan het leenhof Assebroek. De naam Assebroek stamt af van Orsbroek of paardenmoeras en verwijst naar de moerassige aard van het gebied en het gebruik ervan voor het houden van paarden door de machtige leenheren in de middeleeuwen. Even ten zuiden van de kerk van Ver-Assebroek en het huidige Leenhof werden bij archeologisch onderzoek via luchtfoto's sporen van een site met vierdubbele, cirkelvormige wallen teruggevonden. De interpretatie van de cirkels loopt nog uiteen, maar het lijkt nu al duidelijk dat er een langdurige continue bewoning was, wellicht al vanaf het bronstijdperk, over de Romeinse tijd tot de middeleeuwen. Pas in de twintigste eeuw werden de laatste stenen van de bebouwing weggehaald door omwonenden, die ze hergebruikten.

Meer informatie

Agentschap voor Natuur en Bos West-Vlaanderen
Zandstraat 255, 8200 Sint-Andries (Brugge)
Tel.: 050 45 41 76 - Fax: 050 31 94 58
E-mail: wvl.anb@vlaanderen.be

Tekst en coördinatie: Regine Vanallemeersch
m.m.v. Fauwel Bogaert, Roland Devoort, Lut Demarest, Wouter Deventer, Wim Slabbaert, Kristien Spillebeen en Arnout Zwaenepoel, kaartopmaak: Rudi Longueville Lay-out: Patrick Van den Bergh Foto's: Patrick Keirsebick, Olivier Dochy, met uitzondering van dotterbloem: oranjeltp: D. Bringard- W.F., beheerwerken: Mijsel Decler

Verantwoordelijke uitgever: Dirk Bogaert
Agentschap voor Natuur en Bos
Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel

Wandeling

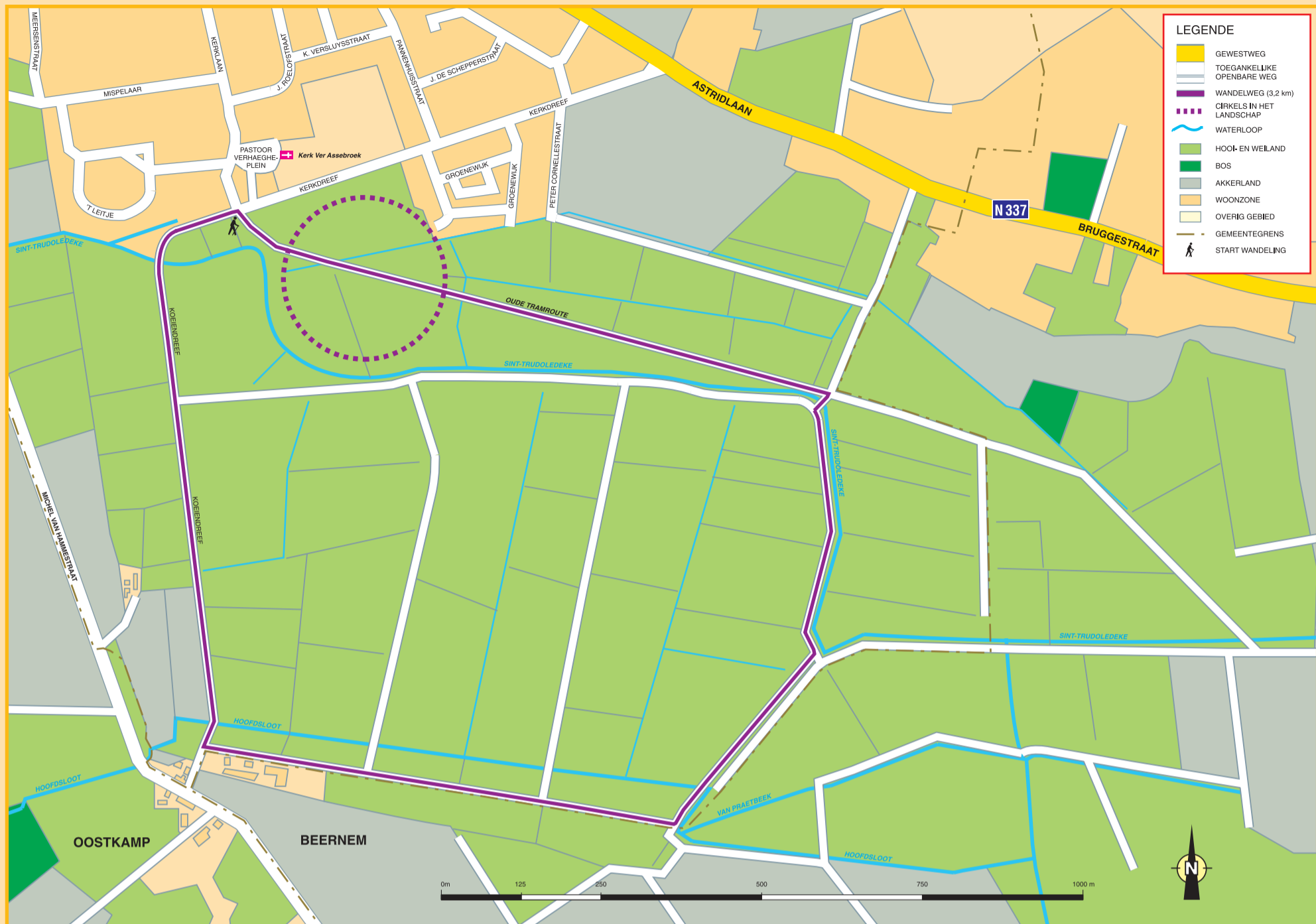
Voor de wandeling kun je het best laarzen of stevige wandelschoenen aantrekken, want het grootste deel van de dreven is onverhard.

We starten de wandeling in Ver-Assebroek. We volgen de oude bedding van de stoomtram Assebroek-Knesselare tot waar het Sint-Trudoliedeken naar het zuiden afbuigt. Hier slaan we rechtsaf en steken het Sint-Trudoliedeken over. We volgen deze dreef tot waar de Hoofdsloot een scherpe bocht maakt. Ook de Van Praetbeek mondt hier uit. Op deze plaats werd de Hoofdsloot door het polderbestuur in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen en het Regionaal Landschap Houtland in 2006 opnieuw ingericht met een voorover en vripsaaiplaats. Hier nemen we de eerste dreef rechts. Die komt uit op de Koelendreef. De eerste dreef dreeft (Koelendreef) slaan we opnieuw rechts in. Zo komen we opnieuw op het kerkplein van Ver-Assebroek.

Wie liever een langere wandeling wenst te maken, neemt de Koelendreef naar links tot aan de vrij drukke Beverhoutsstraat. Hier gaat het heel even naar rechts, om een 70-tal wandelstappen verder links de onverharde weg in te slaan van het 'meersen wandelpad' van 6,8 km. Ook dit wandelpad eindigt aan het kerkplein van Ver-Assebroek.

zilverreiger

Sint-Trudoledeken en Hoofdsloot

Een netwerk van beken, sloten en grachten zorgt voor de waterbeheersing in het gebied. De grootste waterlopen, waaronder het Sint-Trudoledeken en de Hoofdsloot dooraderen het gebied en dragen enerzijds bij tot de bijzondere charme van dit relictlandschap, maar zijn anderzijds de zorgkinderen, wat betreft waterkwaliteit en ontwatering van het gebied.

Het Sint-Trudoledeken vormt de samenloop van een aantal beken, waaronder de Bergbeek, die ontspringt op de hoger gelegen gronden van Oedelem. Door de lage ligging en de toeloop van een aantal beken was het meersengebied van nature een nat en moerassig hooilandgebied. In de loop der tijden werd ernaar gestreefd het gebied geschikter te maken voor agrarisch gebruik.

In 1937 werd door het polderbestuur een kunstmatig ontwateringssysteem aangelegd. Als belangrijkste as werd de Hoofdsloot gegraven. Die watert met een bemalingsstation uit in het kanaal Gent-Brugge. Het Sint-Trudoledeken werd bedijkt en zorgt alleen nog voor doorvoer van het (nog steeds te sterk vervuilde) water van Ryckvelde en Oedelem. Het loost zijn water in het Zuidervaartje en neemt zelf geen water meer op uit het meersengebied.

Schotel met moeraskalk

De Assebroekse Meersen liggen in feite in een schotelvormige depressie en worden gescheiden van de westelijke Chartreuzenmeersen door een hoger gelegen zandrug waarop de Koeiendreef en Beverhoutsstraat lopen. In de Assebroekse Meersen rust het veen op een dun laagje moeraskalk, ontstaan door de aanvoer van kalkrijk opwellend grondwater (kwel). Dit is heel uitzonderlijk in Vlaanderen.

oranjetipje

Natuurwaarden

Uit oude planteninventarisaties, waaronder die van twee generaties apothekers Vande Vyvere, blijkt dat er in het gebied of in de directe omgeving vroeger heel wat zeldzame plantensoorten voorkwamen, zoals veenmossen, kleine valeriaan, brede orchis, zeegroene muur, grote en kleine ratelaar, blaaszegge, dotterbloem, ...

Veel graslanden zijn echter tegenwoordig vrij soortenarm geworden. Ze worden gedomineerd door grassen en bevatten nauwelijks nog bloeiende kruiden. Verspreid komen nog rijkere percelen voor met wat pinksterbloem, echte koekoeksbloem en pijptorkruid. Dotterbloem is teruggedrongen tot enkele perceelsranden.

Sinds het natuurbeheer opgestart is, kleuren de hooilanden in het voorjaar weer lila door de pinksterbloemen. Het oranjetipje, een vlinder die sinds kort voorkomt in het gebied, profiteert hier volop van, want het zet zijn eitjes af op deze mooie plant.

Gekoppeld aan de winterse overstromingen vormen de Assebroekse Meersen een pleister- en foerageerplaats voor steltlopers en reigerachtigen zoals wulp, regenwulp, witgatje, kleine zilverreiger, ...

De knobbomen bieden rijkelijk broedgelegenheid aan steenuil en gekraagde roodstaart.

Beheer in samenwerking met de landbouw

Om de ecologische waarde van de Assebroekse Meersen te behouden en te herstellen startte het Agentschap voor Natuur en Bos met een aankoopproject. Wij zorgen voor het knotten van de wilgen, het maaien van de dreven en het herstel van het graslandbeheer. Het is ook de bedoeling om het waterpeil te verhogen zodat de verdroging ('de veraarding') van het veen wordt tegengegaan. Als veen uitdroogt, breekt het af en verdwijnt het onherroepelijk. Hiervoor moet eerst de waterkwaliteit verbeteren. Doelsoorten in de bloemrijke hooilanden zijn onder andere dotterbloem, pinksterbloem, echte koekoeksbloem, pijptorkruid en grote ratelaar. In de sloten mikken we op het opnieuw voorkomen van waterviolier, schildereprijs, fonteinkruiden, ...

De aangekochte percelen worden beheerd in samenwerking met de plaatselijke landbouwers. Ze gebruiken de wei- en hooilandpercelen via een gratis gebruiksovereenkomst.

beheerwerken in de Assebroekse Meersen

